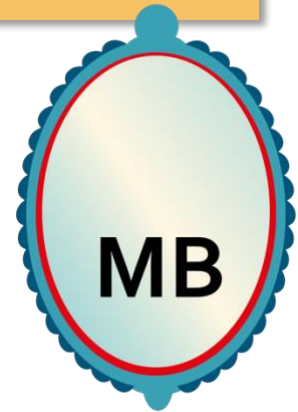

Thema 4

MIJN WERELD: lessen

Motto:
Samen zijn wij de wereld!

4.1. MIJN HUIS EN THUIS

Groep 4. Lielingsplek

Doel

De leerling kan vertellen waar in huis hij/zij het meeste is en waar hij/zij zich het prettigst voelt.

Materiaal

Papier, stiften, lapjes stof, breiwol of -garen

Werkwijze

Vertel in de kring over wat jouw lievelingsplekje is of was als kind. Een plek om tot rust te komen als je van school kwam/komt, een veilige plek, een warme plek, een plek met een mooi uitzicht om weg te dromen.

Laat de kinderen vervolgens zelf een tekening of collage maken van hun lievelingsplekje in huis. Zorg dat er zachte materialen die de kinderen kunnen gebruiken.

Groep 5. Thuis voelen

Doel

De leerling kan vertellen waar en bij wie hij/zij zich thuis voelt.

Materiaal

Digibord: Zet het filmpje *Amsterdam is werelds* klaar (klik op de afbeelding om af te spelen).

Werkwijze

Bekijk het filmpje waarin Elisa vertelt waarom ze zich thuis voelt in Amsterdam. En bespreek met de kinderen waar zij zich thuis voelen. Is dat alleen thuis of zijn er ook andere plekken waar zij zich thuis voelen? Wat maakt dat zij zich ergens thuis voelen?

Groep 6. Klasatlas

Doel

De leerling kent haar/zijn wortels en weet waar hij/zij en haar/zijn ouders en grootouders zijn geboren.

Materiaal

Digibord: Presentatie *Klasatlas* (materiaal/middenbouw/klasatlas).

Printen: Voor alle leerlingen de hand-out *Klasatlas-woonplaatsweb* (materiaal/middenbouw/klasatlas).

Materiaal om een grote wereldkaart mee te knutselen of te projecteren.

Stickers of punaises in drie kleuren (kind/ouder/grootouder).

Werkwijze

Dia 1.

De leerlingen wonen allemaal in Nederland. Zijn ze daar ook geboren? En hun ouders? Hun opa's en oma's? Waar komen ze allemaal vandaan? Check je wortels en maak je eigen klasatlas!

Dia 2.

Alle leerlingen nemen de hand-out mee naar huis en gaan thuis uitzoeken waar hun voorouders vandaan komen. Dat doen ze met behulp van de klasatlas-woonplaatsweb. Spreek af wanneer de ingevulde woonplaatsweb weer mee naar school genomen moet worden.

Dia 3.

De leerlingen bespreken hun ingevulde woonplaatsweb in tweetallen. Om de beurt vertellen ze hun eigen verhaal.

Bespreek vervolgens klassikaal hoe het was om meer over je familie te weten te komen. Hebben de kinderen verrassende, nieuwe dingen gehoord? Hoe was het om dit van je klasgenoot te horen?

Dia 4.

Hang een grote print van de wereldkaart op in de klas en hang een kaart van Nederland ernaast. Je kunt ook een schets maken en deze met de leerlingen inkleuren of deze met de beamer projecteren en overschilderen. Iedere leerling presenteert haar/zijn wortels. (Overweeg om dit op een ouderavond te doen!) De leerling begint met de eigen geboorteplaats en plaatst een sticker of punaise op de wereldkaart (en als het kind in Nederland is geboren ook op de kaart van Nederland). De leerling doet hetzelfde voor de ouders en grootouders (andere kleuren!).

Dia 5.

Nabespreking.

4.2. MIJN BUURT

Groep 4. In de buurt

Doel

De leerling kan iets vertellen over de buurt waarin hij/zij woont.

Materiaal

Digibord: zet de plaat *In-de-buurt* klaar.

Printen: voor alle leerlingen in kleur *In-de-buurt*.

Werkwijze

Praat met de kinderen over het begrip 'buurt'. Hoe ziet hun buurt eruit? Wat doen ze in hun buurt? Met wie? Voelen ze zich veilig?

Gebruiken de platen om te kijken wat de kinderen herkennen. Is er een weg bij hen in de buurt? Rijden er veel of weinig auto's? Staan er bomen? Is er een park? Een speeltuin?

Kunnen ze fietsen in de buurt? Zijn er winkels?

Laat de leerlingen na het kringgesprek de elementen die ze herkennen van hun buurt uit de verschillende platen knippen en op een vel papier plakken.

Groep 5. Daar kom ik

Doel

De leerling kan benoemen waar hij/zij in de buurt komt en met wie.

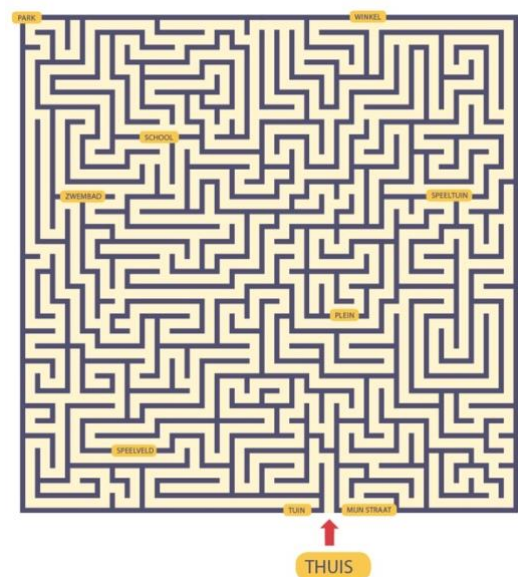
Materiaal

Digibord: zet de plaat *Doolhof-mijn-buurt* klaar.

Printen: voor alle leerlingen in kleur en op A3 *Doolhof-mijn-buurt*.

Werkwijze

Het huis waar je woont staat in een dorp of stad. Als je in een dorp woont, ken je misschien wel alle straten. Woon je in een stad, dan is de kans groot dat er heel veel straten zijn waar je nog nooit bent geweest. Als je buitenshuis bent, kom je in winkels, parken, een zwembad, op je school, op een plein, speeltuin of speelveld. Soms kom je er alleen, soms kom je er samen met je ouders of met vrienden. Laat de kinderen in het doolhof tekenen waar ze alleen (blauw) komen, waar ze met vrienden (groen) komen en waar ze alleen met hun ouders (rood) komen. Bespreek daarna de verschillen en overeenkomsten en waarom ze naar sommige plekken *wel* en op andere plekken *niet* alleen mogen toe gaan.

Groep 6. In mijn hoofd loop ik naar....

Doel

De leerling kan hardop denkend vertellen waar hij/zij in de buurt graag naartoe gaat.

Materiaal

-

Werkwijze

Vertel in de kring dat jullie net gaan doen alsof je een filmpje afspeelt in je hoofd. Degene die aan de beurt is doet haar/zijn ogen dicht en vertelt hardop over het leukste of fijnste plekje in de buurt.

Doe het zelf voor (bijvoorbeeld):

Het is zondagochtend. Het is nog vroeg. Om me heen is het stil. Ik doe m'n schoenen aan en mijn jas en ik ga door de achterdeur naar buiten. Ik denk even na: waar zal ik eens lopen? Naar het winkelcentrum?

Nee, dat heeft geen zin, alle winkels zijn dicht. Naar de speeltuin? Nee, het is te vroeg, de meeste kinderen slapen nog of zijn aan het ontbijten. Dan weet ik het! Ik pak mijn bal uit de schuur en loop naar het grasveld twee straten verder. Lekker een balletje trappen!

De kinderen mogen om de beurt met hun ogen dicht vertellen waar zij in hun buurt heen zouden lopen. Help de kinderen met het hardop formuleren van hun handelingen, gedachten, overwegingen, keuzen.

Groep 4. De vreemdeling

Doel

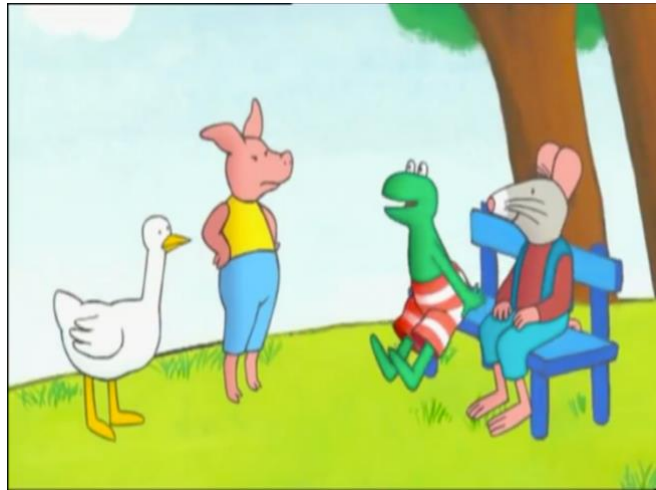
De leerling denkt na over haar/zijn oordeel over anderen en of dat wel eerlijk is.

Materiaal

Digibord: Zet het filmpje *Kikker en de vreemdeling* klaar (klik op de afbeelding).

Werkwijze

In *Kikker en de vreemdeling* van Max Velthuis krijgen Kikker en zijn vrienden Haas, Rat, Varkentje en Eend te maken met een vreemdeling. Het is Rat, hij komt zomaar aanlopen – niemand kent hem. Varkentje vindt hem vies. Bovendien steelt ie van alles volgens Eend. Maar als Kikker op

onderzoek uit gaat blijkt Rat eigenlijk een hele leuke rat te zijn! Gezellig en hulpvaardig. Als Rat weer besluit verder te trekken is Kikker heel verdrietig.

Kies één of meer van de onderstaande werkwijzen. Bekijk eerst het filmpje *Kikker en de vreemdeling*.

1. Wat vind jij?

Bespreek de volgende vragen:

- Waarom vinden Varkentje en Eend dat Rat weg moet gaan?
- Vind je dat eerlijk?
- Hoe komt Kikker erachter dat Rat eigenlijk best wel een leuke rat is?
- Wat zou je zelf doen als je Varkentje, Eend, Kikker of Haas was en Rat kwam vlak bij je wonen?
- Eigenlijk weten Haas, Kikker, Eend en Varkentje niets van Rat. En toch vinden ze hem al vies en een dief! Waarom is dat? Vind je ook iemand stom of eng? Waarom vind je dat? En hoe weet je dat eigenlijk?

2. Lied

Zing *Het lied van de vragen* met de kinderen. Verdeel de groep in tweeën: de ene groep zingt de Kikkercoupletten, de andere de Varkentje- Eend-coupletten. Het laatste couplet zingen ze samen, dansend in een kring.

Het lied van de vragen

Melodie: Zeg ken jij de mosselman

(Varkentje-Eend)

Zeg ken jij de vreemdeling, de vreemdeling, de vreemdeling,
Zeg ken jij de vreemdeling, dat is een rare snuiter.

(Kikker)

Nee, die snuiter ken ik niet, ik ken hem niet, ik ken hem niet.
Nee, die snuiter ken ik niet, maar is ie wel zo kwaad, dan?

(Varkentje-Eend)

Ja hij stinkt en steelt van ons, hij steelt van ons, hij steelt van ons.
Ja hij stinkt en steelt van ons, hij heeft hier niets te zoeken!

(Kikker)

Maar hij is heel keurig hoor, en aardig hoor, en netjes hoor,
Schoon van achter en van voor, en spreekt ook nog drie talen!

(Varkentje-Eend)

Oh daar wisten wij niks van, wie zegt dat dan? Wie zegt dat dan?
Kikker wat weet jij daarvan? Dat willen we wel eens weten!

(Kikker)

Nou dat heeft ie zelf verteld, zelf verteld,
ja zelf verteld,
Ja dat heeft ie zelf verteld, omdat ik het ging vragen.

(Allemaal, hand in hand in een kring, rondlopen)

Anders-zijn dat is niet raar, dat is niet raar, dat is niet raar,
Leren doen we van elkaar, en dansen doen we samen!
NOG EEN KEER!

3. Andere taal

Rat is een vreemdeling omdat niemand hem kent. Gelukkig verstaan Kikker, Haas, Eend en Varkentje hem wel. Het zou helemaal moeilijk geweest zijn als ie ook nog een andere taal had gesproken! Want als iemand een andere taal spreekt dan jij, dan is het heel moeilijk om te ontdekken wat ie bedoelt. Probeer het maar!

Laat kinderen uit de groep nu om beurten iets duidelijk maken zonder te praten. Fluister een kind een van onderstaande woorden in het oor, om uit te beelden, en laat de hele groep raden.

Honger, dorst, slapen, tafel, moe, verdrietig, blij, buikpijn, mooi, hond, lelijk, olifant, stoel, mama, broek, lopen, Eend.

Zo zie je hoe moeilijk het is om iets duidelijk te maken als je het niet kunt zeggen!

Is anders raar of juist leuk?

Haas zegt over Rat: 'Hij is anders dan wij, maar hij doet toch geen kwaad?'

Hoe anders is Rat? Laat de kinderen antwoorden.

Varkentje is roze en Rat is ... GRIJS

Kikker heeft wel billen maar hij heeft niet zoals Rat een... STAART

Eend heeft een snavel en Rat heeft eenSNUIT

Eend heeft twee vleugels en Rat heeft twee... ARMEN, of POTEN
Varken woont in een huis en Rat woont in een.... TENT
Kikker, Haas, Eend en Varken wonen in een dorp en Rat woont... OVERAL!
Kikker spreekt één taal en Rat spreekt er wel DRIE!

Wie zou jij het liefst willen zijn? Kikker, Varkentje, Haas, Eend of Rat? En waarom?

Groep 5. Blind

Doel

De leerling kan zich inleven in hoe het is om blind of slechtziend te zijn en weet wat hij/zij dan nodig heeft in het dagelijks leven.

Materiaal

Printen: voor de helft van het aantal leerlingen in de klas de *Aankleedpop* op dik A3-papier of dun karton.

Tekenpapier

Kleurpotloden

Blinddoek

Werkwijze

Begin de les met een kort groepsgesprek.

Wie kent iemand die blind is? Wat is allemaal lastiger in het dagelijks leven voor deze persoon?

In deze les gaan de leerlingen proberen te 'voelen' hoe het is om blind te zijn.

De leerlingen krijgen in duo's twee opdrachten:

1. Om beurten geblinddoekt de pop aankleden.
2. Geblinddoekt een tekening maken.

1. Om beurten geblinddoekt de poppen aankleden

Geef elk duo een aankleedpop. Knip die uit. Om beurten geeft u hen een blinddoek en vraag hen om geblinddoekt de aankleedpop aan te kleden. Laat de ander hem of haar alleen met woorden helpen als het alleen niet lukt. Geef hen daar maximaal vier minuten voor. Daarna is de ander aan de beurt en die krijgt dezelfde opdracht.

2. Geblinddoekt een tekening maken

Bij de tekening zegt de een wat de ander moet tekenen: "Teken een appelboom. Teken daarnaast een huis, etc.". Bespreek de leerlingen wat ze moeilijk vonden bij beide opdrachten. Hoe voelde het om geblinddoekt te zijn? Koppel hun antwoorden aan mensen met een visuele beperking: waarom mensen met een visuele beperking extra bescherming nodig hebben.

Bespreek daarna met de leerlingen hoe ze beide opdrachten vonden. Hoe voelde het om geblinddoekt te zijn? Wat vonden ze moeilijk? Koppel hun antwoorden aan mensen met een visuele beperking: welke hindernissen en drempels komen zij in het dagelijks leven tegen? Wat zou hun leven makkelijker maken zodat ze net als iedereen mee kunnen doen? Welke extra ondersteuning? En wat zou er op school gedaan moeten worden als er een slechtziende of blinde leerling zou zijn?

Groep 6. Feit of mening?

Doel

De leerling kent het verschil tussen een feit en een mening.

Materiaal

Digibord: Zet het filmpje *Wat is participatie?* klaar. (Klik op de afbeelding voor het filmpje).

Werkwijze

Leg uit dat het belangrijk is om feiten en meningen uit elkaar te houden. Soms lijken beide erg op elkaar, maar ze zijn zeker niet hetzelfde. Een feit is iets dat vaststaat en dat je kunt bewijzen (objectief: *het is.....*). Een mening staat niet vast, het is persoonlijk en een mening kan per persoon verschillen (subjectief: *ik vind.....*). Als je er samen over praat, kom je er vanzelf achter waarom de ander iets vindt (mening) en kun je achterhalen wat de feiten zijn. Zo leer je het onderwerp in perspectief zien en kun je elkaar beter begrijpen.

Kies een thema waaraan je al in een andere les of lessenreeks hebt gewerkt, zodat de leerlingen er al iets van weten.

Deel post-its uit, vijf per leerling. Laat de leerlingen op elke post-it iets opschrijven wat met het thema te maken heeft: feiten, meningen maar ook ervaringen zijn goed. Een strikte scheiding is nu nog niet nodig. Maak op het bord twee kolommen: 'feiten' en 'meningen'. Verzamel de input. Welke post-it komt in welke kolom? Moet er een derde kolom 'ervaringen' bij?

Groep 4. Wie is het?

Doel

De leerling kan iets vertellen over de verschillende mensen die op school werken.

Materiaal

Kies voor een kartonnen memoryspel met behulp van het *format-memory* of een digitaal spel voor op het digibord. Via de site [memoryspelen](#) kun je zelf een digitaal memoryspel maken met eigen foto's.

Werkwijze

Speel het memoryspel digitaal of aan tafel. Het kind dat twee dezelfde kaartjes heeft, zegt wie erop de kaartjes staat afgebeeld wat hij/zij doet op school.

Groep 5. De stoutste klas

Doel

De leerling kan iets vertellen over de eigen school.

Materiaal

Digibord: zet het filmpje *De stoutste klas* klaar (klik op de afbeelding om af te spelen).

Werkwijze

Kijk naar het filmpje en bespreek met de kinderen wat ze hebben gezien. Zijn zij ook wel eens stout in de klas? Gooien ze wel eens met vliegtuigjes naar jou of naar elkaar? Klimmen ze op de tafels?

Groep 6. Onder de duim

Doel

De leerling weet dat wat je online doet of meemaakt ook 'echt' is.

Materiaal

Digibord: zet het filmpje *Heb jij het onder de duim?* klaar. Klik op de afbeelding om af te spelen.

Werkwijze

Bekijk het filmpje. Zet het na elke situatie stil om te bespreken wat de kinderen hebben gezien. Hebben ze het begrepen? Hebben zij zelf veel volgers? In het echt? Op Facebook? Op Instagram? Op Snapchat? Wie volgen zij? Zijn het er veel? Kennen ze de mensen die ze volgen – of door wie ze gevolgd worden ook in het echt?

4.5. MIJN VRIJE TIJD

Groep 4. Waar was jij in de vakantie?

Doel

De leerling kan vertellen waar hij/zij in de vakantie is geweest en wat hij/zij heeft gedaan.

Materiaal

Digibord: zet het filmpje van het Jeugdjournaal klaar over vakantie op Curaçao. Klik op het filmpje om af te spelen.

Kaart van Nederland.

Kaart van de wereld.

Post-it's.

Kleurpotloden

Werkwijze

Kijk samen naar het filmpje. Deze jongetjes zijn thuis gebleven in de vakantie. Wie nog meer? Wat heb je gedaan? Een paar kinderen mogen vertellen.

Wie is in Nederland op vakantie geweest? Waar?

En wie is naar het buitenland geweest? Wat heb je daar gedaan? Hebben sommige kinderen andere talen gesproken in hun vakantie? Welke talen heb je gesproken?

Wie kent het woord 'vakantie' in een andere taal? Die woorden schrijf je op het bord.

Alle kinderen maken een kleine tekening op een post-it. Die tekeningen plakken ze op de kaart van Nederland of op de kaart van de wereld. In hoeveel landen zijn jullie geweest?

Alle kinderen maken een kleine tekening op een post-it. Die tekeningen plakken we op de kaart van Nederland of op de kaart van de wereld. In hoeveel landen zijn we geweest?

Groep 5. Dit doen wij!

Doel

De leerling kan vertellen over haar/zijn hobby of sport.

Materiaal

Digibord: zo nodig de plaat *Mijn-vrije-tijd*.

Werkwijze

Laat alle kinderen kort vertellen wat ze doen in hun vrije tijd: een sport, padvinderij, iets creatiefs, buiten spelen, gamen, lezen, bouwen. Verdeel de kinderen op basis van hun vrijetijdsbesteding in vier groepjes: 1) sport, 2) club, 3) spelen (binnen of buiten) en 4) online activiteiten. Gebruik zo nodig de afbeeldingen van *Mijn-vrije-tijd*.

Laat elk groepje samen iets maken waarmee ze aan anderen kunnen laten zien wat ze doen. Het kan een collage zijn, een tekening, een kort toneelstukje, een bouwwerkje. Alles mag!

Groep 6. In de hoek!

Doel

De leerling kan vertellen in hoeverre hij/zij zelf de vrije tijd mag invullen.

Materiaal

Maak vier hoeken in de klas: een sporthoek, een hobby-hoek, een samen-spelen-hoek en een vraagteken-hoek. Markeer de hoeken met de platen in *Vrije-tijd-hoeken* op A3.

Werkwijze

Praat met de kinderen over vrije tijd. Wat is vrije tijd? Maak onderscheid tussen tijd op het schoolplein (pauze), na schooltijd (thuis, naschoolse opvang), weekenden en vakanties.

Wat doen de kinderen in de pauze?

Alle kinderen lopen naar de hoek die het beste bij hen past.

*Wat zouden ze graag **willen** doen in de pauze?*

Alle kinderen lopen naar de hoek met iets wat ze graag zouden willen.

Noteer op het bord wat de kinderen graag zouden willen.

Doe hetzelfde voor: na schooltijd, weekend en vakantie.

Besprek in de kring wat de kinderen zouden kunnen doen om dat wat ze *graag willen doen* ook echt te gaan doen.

Groep 4. Spiegelen

Doel

De leerling is soms leidend en soms volgend in het contact met klasgenoten.

Materiaal

-

Werkwijze

Vertel kort iets over leiden en volgen in spel. Als je met andere kinderen speelt is het handig om soms te doen wat anderen willen en soms zelf de leiding te nemen.

Stel de klas op in twee rijen tegenover elkaar en laat de kinderen die naast elkaar staan een redelijke afstand van elkaar houden. De tweetallen die tegenover elkaar staan spelen het spiegelspel: het ene kind doet iets en het andere kind volgt, na een tijdje wisselen de kinderen van rol.

Doet dit met bewegingen, gezichtsuitdrukkingen, geluiden, gebaren.

Besprek desgewenst na: wat vonden de kinderen leuker, makkelijker? Hoe doen ze dat als ze met andere kinderen spelen?

Groep 5. Kiezen

Doel

De leerling kiest zelfstandig een activiteit.

Materiaal

Printen:

- voor alle leerlingen het document *Activiteit-kiezen*.
- Driemaal *Dierenalfabet*, *Breinbreker* en *Tangram*.

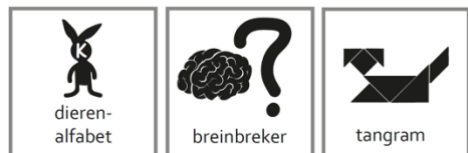
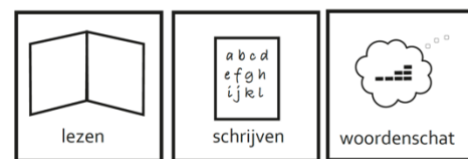
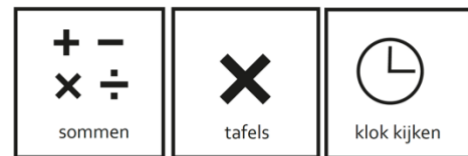
Klaarzetten: de zes activiteiten voor individuele leerlingen en de drie activiteiten voor groepjes leerlingen.

Werkwijze

Geel de leerlingen het keuzeblad *Activiteit-kiezen* en zeg dat ze één activiteit mogen kiezen. De activiteiten met een zwarte rand (de eerste zes) doen ze alleen, de activiteiten met een grijze rand doen ze in een groepje. De gekozen activiteit knippen ze uit. De leerlingen met de individuele opdrachten melden zich bij jou en krijgen een opdracht die past bij de activiteit die ze hebben gekozen.

De leerlingen met de groepsopdrachten melden zich bij je collega, co-teacher en worden in groepjes bij elkaar gezet met een opdracht.

Activiteit kiezen

Groep 6. Samen kiezen

Doel

De leerling kiest samen met klasgenoten een activiteit en beargumenteert de keuze.

Materiaal

-

Werkwijze

Verdeel de klas in drie groepjes. Elk groepje krijgt de opdracht een **gezamenlijke** activiteit te verzinnen met daarbij een reden om juist voor deze activiteit te kiezen.

- Groepje 1 kiest een activiteit voor in de ochtendpauze.
- Groepje 2 kiest een activiteit voor tijdens de overblijf.
- Groepje 3 kiest een activiteit voor in de middagpauze.